

Ενεργειακές κοινότητες & αυτοπαραγωγή στην Ελλάδα #7

Μάιος 2025

Κείμενο

Νίκος Μάντζαρης, Αναλυτής Πολιτικής & Συνιδρυτής, The Green Tank
Ιωάννα Θεοδοσίου, Συνεργάτιδα Πολιτικής, The Green Tank

Για αναφορά

The Green Tank (2025) «Ενεργειακές κοινότητες & αυτοπαραγωγή στην Ελλάδα #7»
Copyright © The Green Tank, 2025

Σχέδιο μορφοποίησης

Design Nature

Στοιχεία επικοινωνίας

Λεωφ. Βασ. Σοφίας 50, Αθήνα 115 28

☎ 210 7233384

🌐 thegreentank.gr

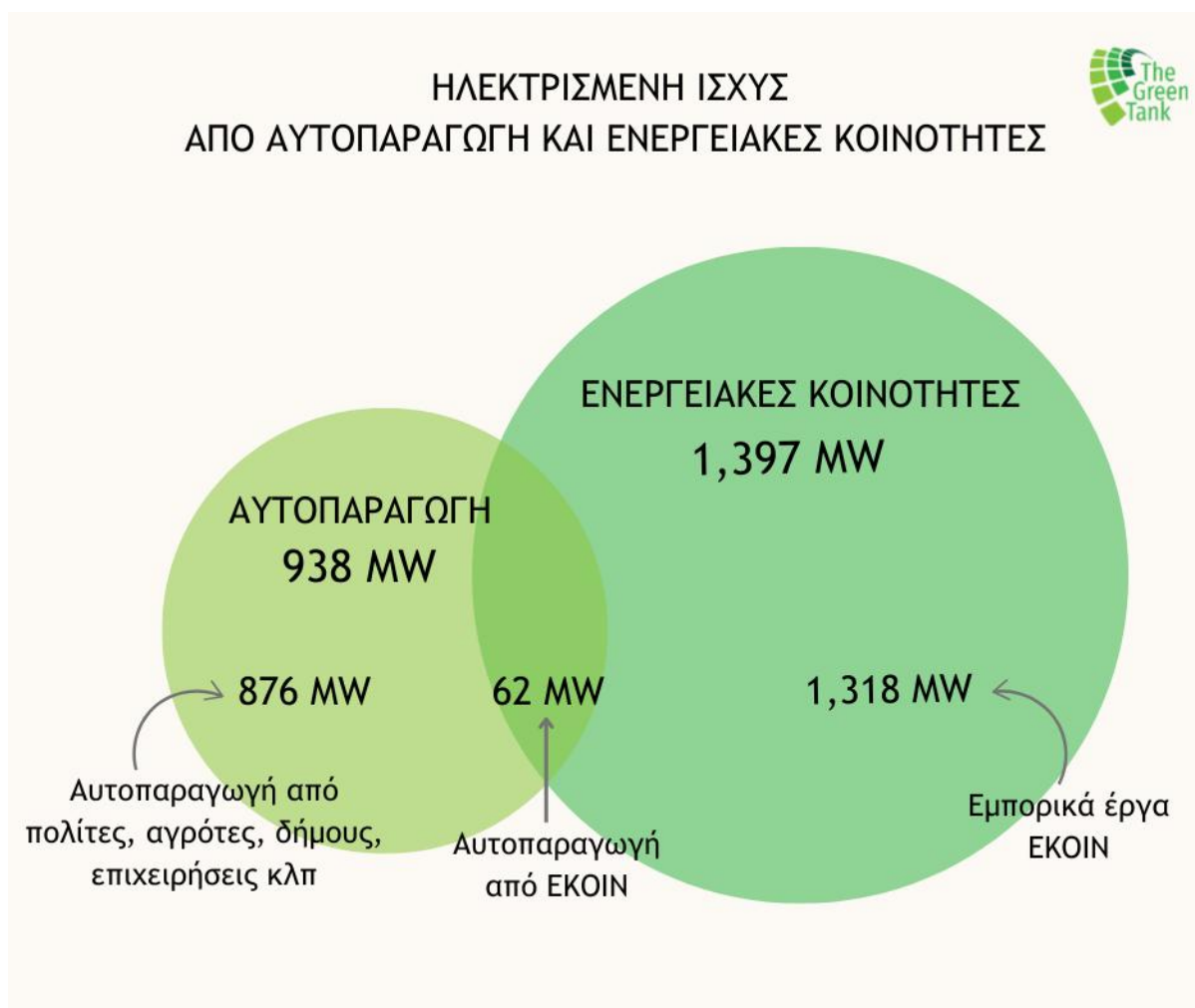
✉ info@thegreentank.gr

Σύνοψη

Η παρούσα ανάλυση για τις ενεργειακές κοινότητες και την αυτοπαραγωγή βασίζεται στα τελευταία διαθέσιμα δεδομένα του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ) (Απρίλιος 2025) και του Διαχειριστή του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ) ως και τον Μάρτιο του 2025. Αποτελεί συνέχεια των έξι προηγούμενων αναλύσεων του Green Tank που πραγματοποιούνται όταν ανανεώνονται οι σχετικές βάσεις δεδομένων από τον ΔΕΔΔΗΕ. Τα κυριότερα ευρήματα συνοψίζονται ως εξής:

- **Μειώθηκαν οι ενεργειακές κοινότητες:** Στην Ελλάδα λειτουργούν σήμερα 1,703 ενεργειακές κοινότητες όλων των νομικών μορφών. Συγκριτικά με την τελευταία καταγραφή (Σεπ. 2024), συστάθηκαν 32 νέες, αλλά ακυρώθηκαν ή μετατράπηκαν 52.
- **Παραμένει μικρό το μερίδιο της αυτοπαραγωγής ανάμεσα στα ηλεκτρισμένα έργα:** Έχουν συνδεθεί 1,932 έργα ενεργειακών κοινοτήτων ισχύος 1,397.5 MW. Τα 1,792 από αυτά με ισχύ 1,335.7 MW είναι εμπορικά έργα, ενώ μόνο 140 έργα αυτοπαραγωγής ισχύος 61.8 MW έχουν ηλεκτρισθεί ως τώρα (μόλις το 4.4% του συνόλου).
- **«Πάγωσαν» οι νέες αιτήσεις έργων ενεργειακών κοινοτήτων:** Την περίοδο Ιανουαρίου 2024 - Μαρτίου 2025 κατατέθηκαν μόνο 60 νέες αιτήσεις έργων, ενώ μόλις 2 από αυτές εφαρμόζουν το νέο σχήμα του εικονικού ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού.
- **Επιβραδύνεται η ηλεκτρίση έργων ενεργειακών κοινοτήτων:** Ενώ το 2023 συνδέθηκαν 408 έργα ισχύος 309.9 MW, το 2024 συνδέθηκαν 299 έργα ισχύος 212.3 MW ενώ το πρώτο τρίμηνο του 2025 ηλεκτρίστηκαν μόλις 42 έργα ισχύος 34.4 MW. Εξαιρέση αποτελούν τα έργα αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες των οποίων η ηλεκτρισμένη ισχύς υπερ-τριπλασιάστηκε το 2024 αλλά παραμένει συγκριτικά χαμηλή.
- **Η Κεντρική Μακεδονία διατηρεί τα ηνία:** Πρώτη η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας σε πλήθος (380) και ηλεκτρισμένη ισχύ έργων ενεργειακών κοινοτήτων (353.7 MW).
- **Σε δυσμενή θέση η «λιγνιτική» Δυτική Μακεδονία:** Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας είναι δεύτερη πανελλαδικά σε πλήθος ενεργειακών κοινοτήτων (294), αλλά αντιμετωπίζει το μεγαλύτερο πρόβλημα διαθεσιμότητας ηλεκτρικού χώρου. Σε κάθε μία αίτηση έργου που ηλεκτρίζεται αντιστοιχούν τρεις ακυρωμένες αιτήσεις, ενώ έχει και το μεγαλύτερο μερίδιο ακυρωμένων έργων με γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης (87.4%).
- **Τα περισσότερα εκκρεμή έργα στη Θεσσαλία:** Η μεγαλύτερη ισχύς εκκρεμών έργων ενεργειακών κοινοτήτων βρίσκεται στη Θεσσαλία (239.8 MW), ενώ η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχει το υψηλότερο ποσοστό εκκρεμών έργων με σύμβαση σύνδεσης (82.6 MW επί συνόλου 95.4 MW), δηλαδή έργων με περισσότερες πιθανότητες να ηλεκτριστούν. Πανελλαδικά, υπάρχουν 360 τέτοια έργα ισχύος 288.4 MW.
- **Επιλέξιμα για χρηματοδότηση έργα στις περιοχές μετάβασης:** Στις περιοχές που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027 υπάρχουν 21.5 MW εκκρεμών έργων εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού με σύμβαση σύνδεσης και 29.7 MW λιγότερο «ώριμων» έργων του ίδιου μηχανισμού.
- **Οι θεσμικές αλλαγές στην αυτοπαραγωγή επιβράδυναν την πορεία των αιτήσεων:** Μετά το «άλμα» του 2023 όπου κατατέθηκαν 21,350 νέες αιτήσεις έργων αυτοπαραγωγής, οι νέες αιτήσεις το 2024 περιορίστηκαν στις 13,966, ενώ το πρώτο τρίμηνο του 2025 υποβλήθηκαν μόνο 1,576 νέες αιτήσεις.

- **Η «σκυτάλη» της αυτοπαραγωγής περνά σταδιακά στον ταυτοχρονισμό:** Από την έναρξη υποδοχής αιτήσεων (εικονικού) ταυτοχρονισμένου συμφηφισμού τον Οκτώβριο 2024, το 62.2% των 2,644 νέων αιτήσεων αυτοπαραγωγής πανελλαδικά, εφαρμόζουν είτε ταυτοχρονισμένο (1.529), είτε εικονικό ταυτοχρονισμένο συμφηφισμό (116).
- **Κοντά στο «ορόσημο» του 1 GW η αυτοπαραγωγή:** Ως τον Μάρτιο του 2025, είχαν συνδεθεί 32,955 έργα αυτοπαραγωγής ισχύος 937.6 MW σε ολόκληρη την επικράτεια, με το μεγαλύτερο τμήμα αυτών (871.9 MW) να χρησιμοποιεί φωτοβολταϊκά συστήματα.
- **Σε αναζήτηση επιπλέον ηλεκτρικού χώρου για αυτοπαραγωγή:** Το άθροισμα της ισχύος των εκκρεμών έργων αυτοπαραγωγής και αυτής των ηλεκτρισμένων έργων αγγίζει τα 1,865 MW, πλησιάζοντας έτσι τα 2 GW που είναι ο ηλεκτρικός χώρος για έργα αυτοπαραγωγής, ο οποίος προβλέπεται από τον ν.5037/2023.
- **Συνεχίζεται η συμμετοχή στο πρόγραμμα «Απόλλων»:** 10 ΕΚΠ συστάθηκαν σε ισάριθμες περιφέρειες προκειμένου να ενταχθούν στο πρόγραμμα «Απόλλων» με στόχο την κάλυψη τμήματος των ενεργειακών τους αναγκών. Τα ταχύτερα αντανakλαστικά επέδειξαν η Ήπειρος και η Δυτική Μακεδονία. Στον αντίποδα, Αττική και Βόρειο Αιγαίο δεν κατάφεραν να συστήσουν ΕΚΠ ως την εκπνοή της προθεσμίας.

Διάγραμμα 1: Ηλεκτρισμένη ισχύς από ενεργειακές κοινότητες και από αυτοπαραγωγή. Μόλις το 4.4% (61.8 MW) των ηλεκτρισμένων έργων ΕΚΟΙΝ είναι έργα αυτοπαραγωγής, ενώ η ηλεκτρισμένη ισχύς έργων αυτοπαραγωγής συνολικά από πολίτες, επιχειρήσεις, αγρότες, ενεργειακές κοινότητες και λοιπούς φορείς έφτασε τα 937.6 MW ως τον Μάρτιο του 2025.

Πίνακας Περιεχομένων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ	8
Επικράτεια.....	8
Γεωγραφική Κατανομή.....	10
Περιοχές σε μετάβαση	13
Δυτική Μακεδονία	14
Αρκαδία	14
Μεσσηνία.....	15
Κρήτη.....	15
Νότιο Αιγαίο	15
Βόρειο Αιγαίο.....	15
ΑΥΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.....	16
ΠΟΡΟΙ	18
ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ.....	18
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ	20
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	22

Εισαγωγή

Η ενεργή συμμετοχή των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση αποτελεί έναν από τους θεμέλιους λίθους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και της ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής γενικότερα στον δρόμο προς την κλιματική ουδετερότητα. Η αυτοπαραγωγή και οι ενεργειακές κοινότητες αντιπροσωπεύουν τα κυριότερα θεσμικά εργαλεία με βάση τα οποία αυτή η συμμετοχή μπορεί να υλοποιηθεί στην πράξη.

Συστήματα αυτοπαραγωγής μπορούν να εγκαταστήσουν μεμονωμένοι πολίτες, αγρότες, επιχειρήσεις, καθώς και άλλοι φορείς. Στην περίπτωση των ενεργειακών κοινοτήτων, τα έργα δημιουργούνται συλλογικά από πολίτες, επιχειρήσεις, δήμους και λοιπούς φορείς.

Έργα αυτοπαραγωγής μπορούν να υλοποιηθούν εφαρμόζοντας, είτε ένα από τα παλαιότερα σχήματα του ενεργειακού συμψηφισμού (net metering) και του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού (virtual net metering), είτε -από τον Οκτώβριο του 2024-, τα νέα σχήματα του ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού (net billing) και του εικονικού ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού (virtual net billing). Η βασική διαφορά μεταξύ των δύο παλαιότερων και των δύο νεότερων σχημάτων αφορά στον τρόπο με τον οποίο γίνεται ο συμψηφισμός και η αποζημίωση της περίσσειας ενέργειας που παράγεται από το εγκατεστημένο σύστημα ΑΠΕ, αλλά δεν καταναλώνεται από τον κύριο ωφελούμενο του συστήματος την ίδια ώρα. Ειδικότερα, στον ενεργειακό συμψηφισμό η ενέργεια που παράγεται συμψηφίζεται με αυτή που καταναλώνεται καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας σε βάθος τριετίας. Στον ταυτοχρονισμένο συμψηφισμό, ο συμψηφισμός της παραγόμενης ενέργειας γίνεται σε πραγματικό χρόνο την ώρα που αυτή καταναλώνεται, ενώ η περίσσεια εγχέεται στο δίκτυο και αποζημιώνεται με την τιμή της χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας κατά τον χρόνο της έγχυσης.

Στην παρούσα ανάλυση εξετάζονται έργα αυτοπαραγωγής και των τεσσάρων μηχανισμών. Όσον αφορά τις ενεργειακές κοινότητες, εξετάζονται όλες οι νομικές μορφές ενεργειακών κοινοτήτων που καταγράφονται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ)¹, καθώς και όλοι οι τύποι έργων που αυτές μπορούσαν να αναπτύξουν από το 2018 έως σήμερα, δηλαδή έργα αυτοπαραγωγής (virtual net metering & virtual net billing) αλλά και εμπορικά έργα που πωλούν την παραγόμενη ενέργεια στο δίκτυο και διαμοιράζουν τα κέρδη στα μέλη τους.

Για την ανάλυση αξιοποιούνται τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του ΓΕΜΗ (Απρίλιος 2025)² και του Διαχειριστή του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ) έως και τον Μάρτιο 2025³. Έμφαση δίνεται στην εξέλιξη τόσο των έργων ενεργειακών κοινοτήτων όσο και αυτοπαραγωγής εντός του 2024, αλλά και του πρώτου τριμήνου του 2025. Επιπλέον, παρουσιάζονται οι τελευταίες εξελίξεις όσον αφορά τους πόρους, το θεσμικό πλαίσιο και τον κοινοβουλευτικό έλεγχο.

¹ Ενεργειακές Κοινότητες, Κοινότητες Ανανεώσιμης Ενέργειας, Ενεργειακές Κοινότητες Πολιτών, Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης, Συνεταιρισμοί, Αστικές Εταιρείες Ανανεώσιμης Ενέργειας και Λοιπών Υπόχρεων

² ΓΕΜΗ, 2025, <https://bit.ly/3FdiqHK>.

³ ΔΕΔΔΗΕ, Αρχείο Αιτήσεων σύνδεσης σταθμών ΑΠΕ και ΣΗΘΥΑ αρμοδιότητας ΔΕΔΔΗΕ (Απρίλιος 2025), <https://bit.ly/303PJMj> & Αρχείο Αιτήσεων σύνδεσης έργων ενεργειακού και εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού (Απρίλιος 2025), <https://bit.ly/3Lyy2MW>.

Ενεργειακές κοινότητες

Επικράτεια

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του ΓΕΜΗ, σήμερα (Απρίλιος 2025) υπάρχουν 1,703 ενεργές ενεργειακές κοινότητες⁴, Σε σχέση με την προηγούμενη καταγραφή (Σεπτέμβριος 2024), δημιουργήθηκαν 32 νέες, αλλά διαγράφηκαν 42 και μετατράπηκαν σε ιδιωτικές εταιρίες 10, με αποτέλεσμα να μειωθεί το πλήθος τους κατά 20. Από αυτές οι 1,488 είναι καταγεγραμμένες ως Ενεργειακές Κοινότητες του ν.4513/2018⁵, 140 ως ΣυνΠΕ, 6 ως Συνεταιρισμοί, 2 ως Αστικές Εταιρίες 784 Α.Κ., και μία ενεργειακή κοινότητα «Λοιπών Υπόχρεων», ενώ από τον Μάρτιο του 2023, με την ψήφιση του ν.5037/2023, έχουν συσταθεί 40 Κοινότητες Ανανεώσιμης Ενέργειας (ΚΑΕ) και 26 Ενεργειακές Κοινότητες Πολιτών (ΕΚΠ).

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΔΕΔΔΗΕ, από την έναρξη του θεσμού των ενεργειακών κοινοτήτων στην Ελλάδα το 2018 έως τον Μάρτιο 2025, έχουν κατατεθεί συνολικά 6,409 αιτήσεις έργων, ισχύος 4,920 MW αθροιστικά και για τις δύο κατηγορίες έργων ενεργειακών κοινοτήτων (εμπορικά και αυτοπαραγωγής). Ωστόσο οι αιτήσεις ουσιαστικά «πάγωσαν» μετά τις πρόσφατες αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο αφού την περίοδο Ιανουαρίου 2024-Μαρτίου 2025 κατατέθηκαν μόλις 60 νέες αιτήσεις έργων ενεργειακών κοινοτήτων.

Σε ό,τι αφορά την ηλεκτρισμένη ισχύ, έχουν συνδεθεί και λειτουργούν 1,932 έργα ισχύος 1,397.5 MW, δηλαδή το 28.4% της συνολικής αιτούμενης ισχύος. Το μεγαλύτερο τμήμα αυτών (1,792) με ισχύ 1,335.7 MW πωλούν την παραγόμενη ενέργεια στο δίκτυο (εμπορικά έργα)⁶, ενώ μόνο 140 έργα αυτοπαραγωγής συνολικής ισχύος 61.8 MW έχουν ηλεκτρισθεί (μόλις 4.4% του συνόλου), κανένα από τα οποία δεν λειτουργεί με τον νέο μηχανισμό του εικονικού ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού. Ωστόσο, η πρόοδος στην ηλεκτρίση ειδικά των έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες είναι αξιοσημείωτη καθώς από 4.2 MW το 2022 και 14.4 MW το 2023, το 2024 έκλεισε με υπερτριπλάσια ηλεκτρισμένη ισχύ (47.7 MW), ενώ το πρώτο τρίμηνο του 2025 ηλεκτρίστηκαν επιπλέον 14.1 MW έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες. Από την άλλη μεριά, η συντριπτική επικράτηση των εμπορικών έργων έναντι των έργων αυτοπαραγωγής αναδεικνύει την κατάχρηση του θεσμού των ενεργειακών κοινοτήτων στη χώρα μας για την αποκόμιση κερδών.

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 2, μετά από μια περίοδο ταχείας ανάπτυξης, ο ρυθμός ηλεκτρίσης έργων ενεργειακών κοινοτήτων μειώθηκε. Έτσι, ενώ το 2023 συνδέθηκαν 408 έργα ισχύος 309.9 MW (+36.9% σε σχέση με το προηγούμενο έτος), το 2024 συνδέθηκαν 299 έργα ισχύος 212.3 MW (+18.4% σε σχέση με το προηγούμενο έτος). Το δε πρώτο τρίμηνο του 2025 ηλεκτρίστηκαν μόλις 42 έργα ενεργειακών κοινοτήτων ισχύος 34.4 MW.

Επιπλέον, οι ακυρώσεις έργων ενεργειακών κοινοτήτων ήταν περισσότερες από τις ηλεκτρίσεις. Ειδικότερα, το 2023 ακυρώθηκαν 607 έργα ισχύος 434.8 MW, το 2024 365 έργα

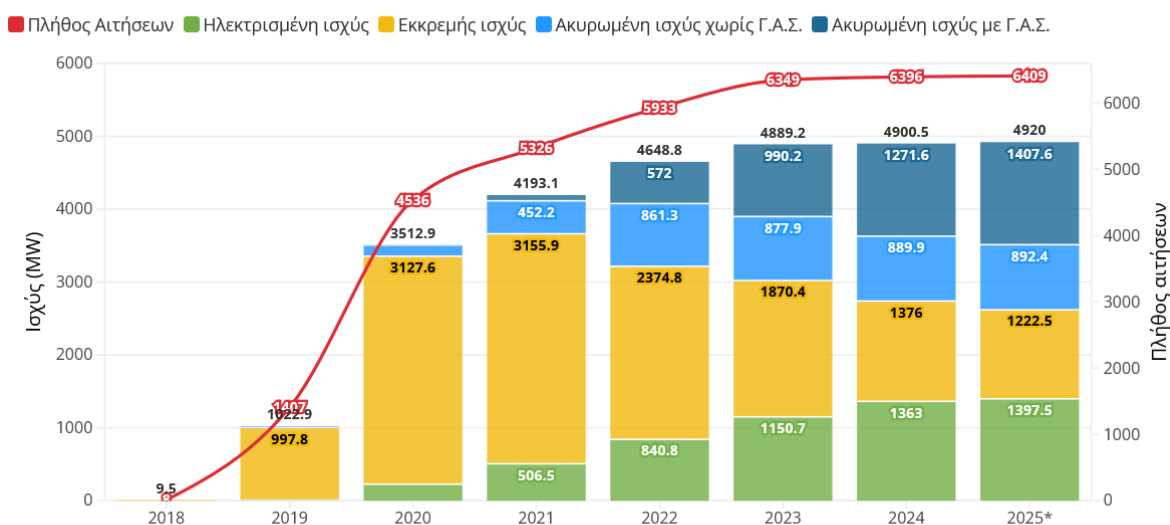
⁴ Συμπεριλαμβανομένων και 2 προεγγραφών.

⁵ Από 01.11.2023 δεν επιτρέπεται στις Ενεργειακές Κοινότητες του ν.4513/2018 να υποβάλουν νέες αιτήσεις στον αρμόδιο Διαχειριστή για νέα έργα (εμπορικά ή και αυτοκατανάλωσης).

⁶ Υπογραμμίζεται ότι στα εμπορικά έργα δεν λαμβάνονται υπόψη τα έργα που ανήκουν σε «πρώην» ή «τέως» ενεργειακές κοινότητες.

ισχύος 293.5 MW, ενώ το πρώτο τρίμηνο του 2025, 170 έργα ισχύος 138.5 MW. Το συντριπτικά μεγαλύτερο τμήμα της ακυρωμένης ισχύος από το 2023 έως σήμερα (835.7 MW από τα 866.8 MW ή 96.4%) αντιστοιχεί σε έργα που είχαν προηγουμένως λάβει γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ. Από την έναρξη του θεσμού των ενεργειακών κοινοτήτων το 2018 ως σήμερα έχουν ακυρωθεί συνολικά 2,936 έργα ισχύος 2,300 MW, από τα οποία 1,762 έργα ισχύος 1,407.6 MW (το 61.2% της συνολικής ισχύος των ακυρωμένων έργων) είχαν λάβει γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης. Τα στοιχεία αυτά αναδεικνύουν ποσοτικά τον λόγο για τον οποίο η ανεπάρκεια ηλεκτρικού χώρου αποτελεί ένα από τα βασικότερα εμπόδια για την περαιτέρω αξιοποίηση του θεσμού των ενεργειακών κοινοτήτων προς όφελος των πολιτών.

Πλήθος και ισχύς έργων ΑΠΕ ενεργειακών κοινοτήτων

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ, επεξεργασία The Green Tank • *Δεδομένα έως και τον Μάρτιο 2025
Γ.Α.Σ.: Γνωστοποίηση Αδυναμίας Σύνδεσης

Διάγραμμα 2: Εξέλιξη πλήθους και ισχύος αιτήσεων έργων ΑΠΕ από ενεργειακές κοινότητες την περίοδο 2018-2025.

Καθώς τα έργα ενεργειακών κοινοτήτων που είτε ακυρώνονται είτε ηλεκτρίζονται αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου και την ίδια στιγμή οι συνολικές αιτήσεις παραμένουν σχεδόν στάσιμες (βλ. Διάγραμμα 2), τα εκκρεμή έργα (μη ηλεκτρισμένα, μη ακυρωμένα) συρρικνώνονται. Ως αποτέλεσμα, τον Μάρτιο του 2025 παραμένουν σε εκκρεμότητα 1,541 έργα ενεργειακών κοινοτήτων ισχύος 1,222.5 MW, από τα οποία 1,058 έργα ισχύος 831.6 MW έχουν λάβει γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης, περιορίζοντας έτσι τις πιθανότητες ηλεκτρισμού τους. Αντίθετα, πολύ περισσότερες πιθανότητες ηλεκτρισμού έχουν τα 360 εκκρεμή έργα ενεργειακών κοινοτήτων ισχύος 288.4 MW που έχουν υπογράψει σύμβαση σύνδεσης και βρίσκονται στο τελευταίο αδειοδοτικό στάδιο πριν την ενεργοποίηση.

Η στασιμότητα στο πλήθος και την ισχύ των αιτήσεων δεν οφείλεται αποκλειστικά και μόνο στην έλλειψη ηλεκτρικού χώρου, αλλά και στις αλλαγές του θεσμικού πλαισίου. Σε ό,τι αφορά τα εμπορικά έργα, οι θεσμικές αλλαγές κινήθηκαν στη σωστή κατεύθυνση καθώς είχαν ως στόχο να στρέψουν του ενδιαφερόμενους για επιχειρηματική δραστηριοποίηση στον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής απευθείας στην αγορά του ηλεκτρισμού, αφήνοντας έτσι την αξιοποίηση του θεσμού των ενεργειακών κοινοτήτων στους αυτοπαραγωγούς. Πιο

συγκεκριμένα, περιορίστηκαν οι δυνατότητες διανομής κερδών στα μέλη⁷ και καταργήθηκαν (πλην εξαιρέσεων⁸) οι υψηλές εγγυημένες τιμές με τις οποίες πληρώνονταν οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας από εμπορικά έργα ενεργειακών κοινοτήτων. Έτσι, από το 2022 έως τον Μάρτιο 2025 κατατέθηκαν μόλις 33 νέες αιτήσεις εμπορικών έργων⁹, φτάνοντας στο σύνολό τους τον Μάρτιο 2025 τις 5,693 (88.9% του συνόλου).

Αντίθετα με τα εμπορικά έργα, οι αιτήσεις έργων αυτοπαραγωγής εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού (Virtual Net Metering) εκτοξεύτηκαν από 32 το 2021 στις 252 μέσα στο 2022, ενώ το 2023 αυξήθηκαν περισσότερο από 2.5 φορές, φτάνοντας τις 642. Ωστόσο η πρόοδος αυτή ανακόπηκε απότομα με την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου που κατάργησε τον εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό και τον αντικατέστησε -με σημαντική καθυστέρηση- με τον εικονικό ταυτοχρονισμένο συμψηφισμό (virtual net billing). Ο νέος μηχανισμός δε, έχει σαφώς λιγότερα οικονομικά οφέλη για τα μέλη των ενεργειακών κοινοτήτων συγκριτικά με τον εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό, δεδομένου ότι η τιμή με την οποία αποζημιώνεται για την περίσσεια ενέργειας τις μεσημεριανές ώρες ο αυτοπαραγωγός είναι πολύ χαμηλότερη από την τιμή που πλέον δεν συμψηφίζει κατά τις βραδινές ώρες αιχμής. Ως αποτέλεσμα, μέσα στο 2024 υπήρξαν μόλις 45 νέες αιτήσεις εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού (όλες ως τον Απρίλιο) φτάνοντας τις 687 και καμία νέα αίτηση εντός 2025, εξαιτίας της πλήρους κατάργησης του μηχανισμού για τις ενεργειακές κοινότητες από τον Νοέμβριο του 2024.

Τέλος, από τον Οκτώβριο 2024 που ο ΔΕΔΔΗΕ ανακοίνωσε την έναρξη υποδοχής αιτήσεων (εικονικού) ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού¹⁰, κατατέθηκαν μόλις δύο αιτήσεις έργων από ενεργειακές κοινότητες, συνολικής ισχύος 8.4 MW, ενδεικτικό των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι ενεργειακές κοινότητες να αξιοποιήσουν τον νέο μηχανισμό.

Γεωγραφική Κατανομή

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 3, από τη θεσμοθέτηση των ενεργειακών κοινοτήτων το 2018 έως και τον Μάρτιο 2025, οι περισσότερες ενεργειακές κοινότητες συστάθηκαν στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (380). Στην ίδια Περιφέρεια υπάρχει και η μεγαλύτερη ηλεκτρισμένη ισχύς (353.7 MW), με δεύτερη τη Θεσσαλία (270 MW) και τρίτη την Ανατολική Μακεδονία & Θράκη (208.4 MW).

Δεύτερη σε πλήθος ενεργειακών κοινοτήτων είναι η λιγνιτική Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας (294), αλλά βρίσκεται μόλις στην 6^η θέση όσον αφορά την ηλεκτρισμένη ισχύ (105.7 MW). Ακολουθεί η Δυτική Ελλάδα με 182 ενεργειακές κοινότητες, ενώ στην τέταρτη και την Πέμπτη θέση βρίσκονται η Αττική με 169 και η Θεσσαλία με 166, αντίστοιχα.

⁷ Ν. 5037/2023 ΦΕΚ Α' 78/29.3.2023

⁸ Πχ. Ν.5167/2024 ΦΕΚ Α' / 207/ 20-12-2024

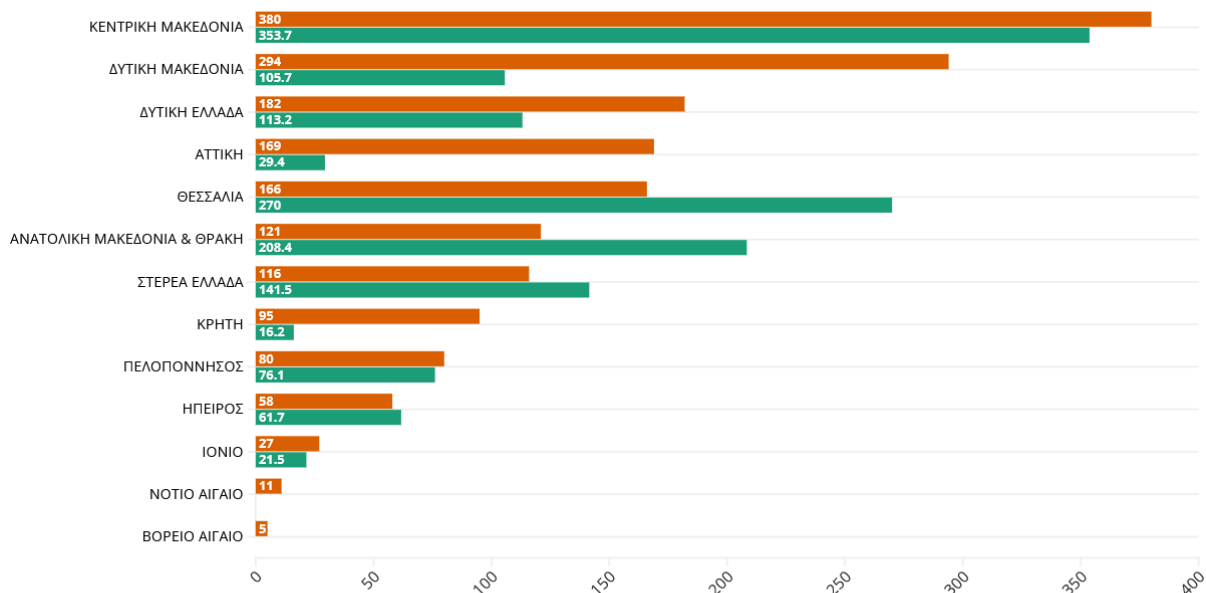
⁹ Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η μικρή αύξηση στις νέες αιτήσεις εμπορικών έργων ενεργειακών κοινοτήτων που καταγράφεται το πρώτο τρίμηνο του 2025. Πρόκειται για 11 νέες αιτήσεις έργων, τα οποία βρίσκονται στην Εύβοια στους δήμους Κύμης-Αλιβερίου (10 έργα) και Καρυστίας (1 έργο) και αφορούν αιολικά πάρκα ισχύος 1 MW το καθένα. Οι 11 αιτήσεις έγιναν από 2 ενεργειακές κοινότητες, 10 από τις οποίες κατατέθηκαν την ίδια μέρα (10/1/2025), ενώ η ενδέκατη 12 μέρες αργότερα.

¹⁰ Ανακοίνωση του ΔΕΔΔΗΕ σχετικά με την Υποδοχή Αιτημάτων Net Billing, 2.10.2024, <https://bit.ly/4201SBw>.

Στα νησιά, οι περισσότερες ενεργειακές κοινότητες έχουν συσταθεί στην Κρήτη (95). Παρ' όλα αυτά, η μεγαλύτερη ηλεκτρισμένη ισχύς συναντάται στα Ιόνια νησιά: 21.5 MW έναντι των 16.2 MW στην Κρήτη.

Οι ΕΚοιν ανά Περιφέρεια
Μάρτιος 2025

■ Πλήθος ΕΚοιν ■ Ισχύς έργων (MW)

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ, ΓΕΜΗ, επεξεργασία The Green Tank
Δεδομένα ισχύος έως και τον Μάρτιο 2025, πλήθους έως Απρίλιο 2025

Διάγραμμα 3: Πλήθος ενεργειακών κοινοτήτων και ηλεκτρισμένη ισχύς ανά Περιφέρεια.

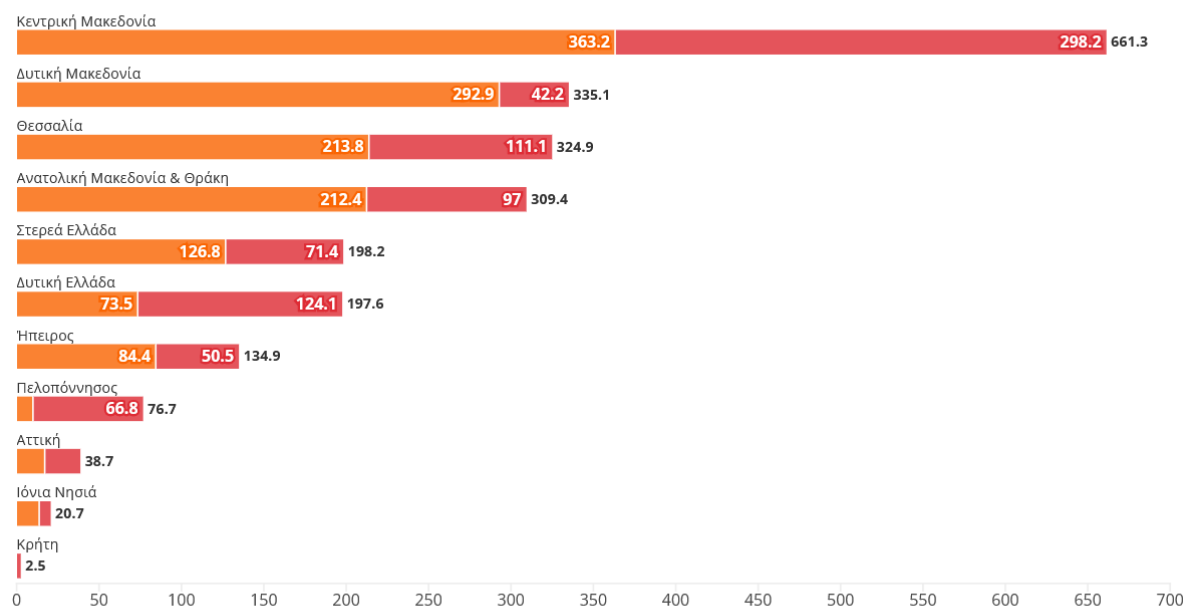
Στο Διάγραμμα 4 φαίνεται ότι εκτός από το πλήθος ενεργειακών κοινοτήτων και την ηλεκτρισμένη ισχύ, η Κεντρική Μακεδονία είναι πρωταθλήτρια και στα ακυρωμένα έργα, τα οποία έχουν σχεδόν διπλάσια ισχύ (661.3 MW) από αυτή των ηλεκτρισμένων (353.7 MW). Το 55% των ακυρωμένων έργων (363.2 MW) είχε λάβει προηγουμένως γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης.

Στη δεύτερη θέση ως προς την ισχύ των ακυρωμένων έργων βρίσκεται η Δυτική Μακεδονία με 335.1 MW, ενώ επιπλέον η Δυτική Μακεδονία κατέχει και δύο πανελλαδικές πρωτιές. Πρώτον, έχει τη μεγαλύτερη αναλογία ακυρωμένης προς ηλεκτρισμένη ισχύ καθώς η πρώτη (335.1 MW) είναι υπερτριπλάσια της δεύτερης (105.7 MW). Δεύτερον, έχει το μεγαλύτερο μερίδιο ακυρωμένων έργων, τα οποία πριν την ακύρωση είχαν λάβει γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης (87.4%).

Στην τρίτη και τέταρτη θέση βρίσκονται αντίστοιχα η Θεσσαλία και η Ανατολική Μακεδονία & Θράκη με παραπλήσια συνολική ακυρωμένη ισχύ (324.9 MW και 309.4 MW, αντίστοιχα) αλλά και ισχύ η οποία πριν την ακύρωση είχε λάβει γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης (213.8 MW και 212.4 MW, αντίστοιχα).

Γεωγραφική κατανομή ακυρώσεων έργων ΕΚΟΙΝ

■ με Γ.Α.Σ. ■ χωρίς Γ.Α.Σ.

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ, επεξεργασία The Green Tank • *Δεδομένα έως και τον Μάρτιο 2025
Γ.Α.Σ.: Γνωστοποίηση Αδυναμίας Σύνδεσης

Διάγραμμα 4: Ισχύς ακυρωμένων έργων ανά Περιφέρεια με και χωρίς Γνωστοποίηση Αδυναμίας Σύνδεσης (Γ.Α.Σ.).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η γεωγραφική διασπορά των εκκρεμών έργων ενεργειακών κοινοτήτων, δηλαδή, αυτών που δεν έχουν ακόμα ηλεκτρισθεί ή ακυρωθεί, όπως και του υποσυνόλου των εκκρεμών έργων που έχουν εξασφαλίσει σύμβαση σύνδεσης, η οποία αποτελεί το τελευταίο αδειοδοτικό στάδιο πριν την ενεργοποίηση. Τα έργα με σύμβαση σύνδεσης μπορούν να θεωρηθούν ως τα πιο «ώριμα», δηλαδή αυτά που βρίσκονται πιο κοντά στην υλοποίηση.

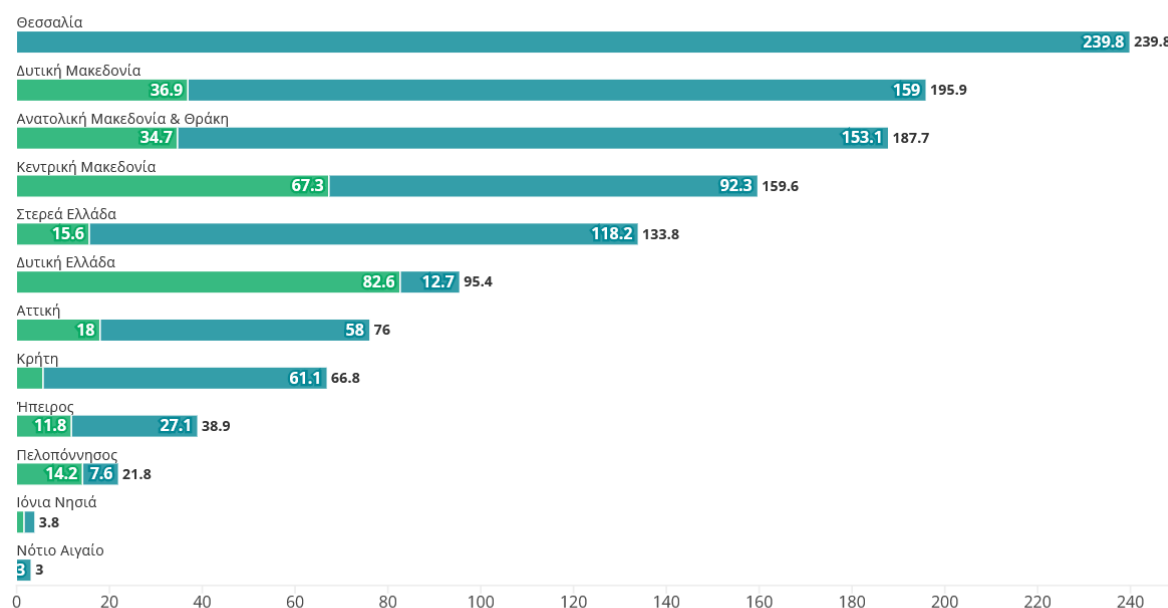
Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 5, η μεγαλύτερη ισχύς εκκρεμών έργων ενεργειακών κοινοτήτων βρίσκεται στη Θεσσαλία (239.8 MW). Κανένα όμως από τα 282 εκκρεμή έργα, 260 από τα οποία είναι εμπορικά, δεν διαθέτει σύμβαση σύνδεσης.

Στη δεύτερη θέση κατατάσσεται η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας με 195.9 MW από 245 έργα, 47 από τα οποία με ισχύ 36.9 MW έχουν σύμβαση σύνδεσης. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι 10 από τα έργα με σύμβαση σύνδεσης ισχύος 8.2 MW αφορούν έργα αυτοπαραγωγής με εικονικό ενεργειακό συμφηφισμό, ενώ τα υπόλοιπα είναι εμπορικά. Στην τρίτη και τέταρτη θέση βρίσκονται οι Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης και Κεντρικής Μακεδονίας με εκκρεμή έργα ισχύος 187.7 MW και 159.6 MW, αντίστοιχα.

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχει το υψηλότερο ποσοστό εκκρεμών έργων με σύμβαση σύνδεσης με 82.6 MW επί συνόλου 95.4 MW, αφήνοντας την Περιφέρεια Πελοποννήσου στη δεύτερη θέση ως προς αυτόν τον δείκτη με 14.2 MW έργων με σύμβαση σύνδεσης επί συνόλου 21.8 MW εκκρεμών έργων.

Γεωγραφική κατανομή εκκρεμών έργων ΕΚΟΙΝ

■ με Σ.Σ. ■ χωρίς Σ.Σ.

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ, επεξεργασία The Green Tank • *Δεδομένα έως και τον Μάρτιο 2025
Σ.Σ.: Σύμβαση Σύνδεσης

Διάγραμμα 5: Ισχύς εκκρεμών έργων ανά Περιφέρεια με και χωρίς Σύμβαση Σύνδεσης (Σ.Σ.).

Περιοχές σε μετάβαση

Οι λιγνιτικές περιοχές και ευρύτερα οι περιοχές έντασης άνθρακα που εμπίπτουν στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης και για τις οποίες έχει εγκριθεί Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ) αποτελούν τις περιοχές σε μετάβαση. Για την Ελλάδα αυτές είναι οι λιγνιτικές περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας (Κοζάνη, Πτολεμαΐδα, Αμύνταιο, Φλώρινα) και δήμοι των Περιφερειακών Ενοτήτων Αρκαδίας (Δήμοι Μεγαλόπολης, Τρίπολης, Γορτυνίας) και Μεσσηνίας (Δήμος Οικαλίας), καθώς και τα νησιά Βόρειου και Νότιου Αιγαίου όπως και η Κρήτη. Ειδικά για αυτές τις περιοχές, τον Σεπτέμβριο του 2023 ανακοινώθηκε το πρώτο πρόγραμμα χρηματοδότησης έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες στη χώρα ύψους €41.8 εκατ.¹¹ Επιλέξιμοι για χρηματοδότηση είναι μόνο οι δήμοι και συναφείς φορείς, ενώ προϋπόθεση για χρηματοδότηση είναι τα σχετικά έργα να έχουν υπογράψει σύμβαση σύνδεσης με τον ΔΕΔΔΗΕ. Ως αποτέλεσμα αυτών των περιορισμών, μέχρι σήμερα έχει χρηματοδοτηθεί μόνο η ενεργειακή κοινότητα του δήμου Κοζάνης με €5.4 εκατ. για την εγκατάσταση 7 MW φωτοβολταϊκών συστημάτων που θα καλύπτουν τις ανάγκες του δήμου. Έχει, συνεπώς, ιδιαίτερο ενδιαφέρον να εξεταστεί για όλες τις περιοχές σε μετάβαση η αδειοδοτική κατάσταση των έργων αυτοπαραγωγής συνολικά, όχι μόνο από ενεργειακές κοινότητες, αλλά και ευρύτερα από αυτοπαραγωγούς που εφαρμόζουν εικονικό ενεργειακό συμφητισμό ή, πλέον, εικονικό ταυτοχρονισμένο συμφητισμό, καθώς τα έργα αυτά είναι δυνητικά επιλέξιμα για χρηματοδότηση από το ΠΔΑΜ 2021-2027.

¹¹ ΕΥΔΑΜ, 27.9.2023, Πρόσκληση με τίτλο «Στήριξη ενεργειακών κοινοτήτων για την ανάπτυξη δράσεων αυτοπαραγωγής»: <https://bit.ly/3HLiP8>.

Δυτική Μακεδονία

Στη Δυτική Μακεδονία, τη μεγαλύτερη λιγνιτική περιφέρεια της χώρας, έχουν ιδρυθεί 294 ενεργειακές κοινότητες οι οποίες έχουν υποβάλει 801 αιτήσεις έργων ΑΠΕ συνολικής ισχύος 636.6 MW. Η πλειονότητα των αιτήσεων (767) αφορά εμπορικά έργα, ενώ μόνο 34 αιτήσεις ισχύος 20 MW είναι για έργα αυτοπαραγωγής. Συνολικά έχουν ηλεκτριστεί 159 έργα ισχύος 105.7 MW. Επιπλέον, όπως προαναφέρθηκε, η Δυτική Μακεδονία κατέχει δύο πανελλαδικές πρωτιές. Πρώτον, έχει τη μεγαλύτερη αναλογία ακυρωμένης προς ηλεκτρισμένη ισχύ καθώς η πρώτη (335.1 MW) είναι υπερτριπλάσια της δεύτερης (105.7 MW). Δεύτερον, έχει το μεγαλύτερο μερίδιο ακυρωμένων έργων, τα οποία πριν την ακύρωση είχαν λάβει γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης (87.4%), αναδεικνύοντας το οξύ πρόβλημα διαθεσιμότητας ηλεκτρικού χώρου που αντιμετωπίζει η Περιφέρεια.

Εκτός από τα 7 έργα ισχύος 1 MW το καθένα από την ενεργειακή κοινότητα του Δήμου Κοζάνης που θα χρηματοδοτηθούν με €5.4 εκατ. από το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΠΔΑΜ) 2021 - 2027, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας υπάρχουν επίσης 8 έργα εικονικού ενεργειακού συμφηφισμού (3 από ενεργειακές κοινότητες, 4 από τη ΔΕΥΑ Κοζάνης και 1 από αγροτική επιχείρηση) συνολικής ισχύος 4.3 MW που έχουν ήδη υπογράψει σύμβαση σύνδεσης. Επομένως βρίσκονται στο απαραίτητο επίπεδο ωριμότητας προκειμένου να λάβουν χρηματοδότηση από το ΠΔΑΜ υπό την προϋπόθεση ότι η σχετική πρόσκληση θα τροποποιηθεί ώστε να περιλαμβάνει ανάμεσα στους δικαιούχους και άλλους φορείς που δεν είναι δήμοι ή συναφείς οργανισμοί, όπως για παράδειγμα ενεργειακές κοινότητες πολιτών, μικρομεσαίες επιχειρήσεις ή αγρότες που εφαρμόζουν ευρύτερα εικονικό ενεργειακό ή, πλέον, εικονικό ταυτοχρονισμένο συμφηφισμό.

Επιπλέον, στη Δυτική Μακεδονία υπάρχουν 8 ακόμα εκκρεμή έργα εικονικού ενεργειακού συμφηφισμού συνολικής ισχύος 2.75 MW χωρίς σύμβαση σύνδεσης, δύο από τα οποία ανήκουν σε ενεργειακές κοινότητες (Υψηλάντη και Δήμου Φλώρινας-Πρεσπών). Έξι από τα 8 αυτά έργα, συμπεριλαμβανομένων και των 2 από ενεργειακές κοινότητες, έχουν λάβει γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ. Συνεπώς, αν σημειωθεί πρόοδος στο κρίσιμο ζήτημα της εύρεσης ηλεκτρικού χώρου (το οποίο, από το μεγάλο ποσοστό γνωστοποιήσεων αδυναμίας σύνδεσης, φαίνεται πιο οξυμένο στη Δυτική Μακεδονία), θα ήταν εφικτή η χρηματοδότηση και αυτών των έργων μέσα από τους πόρους του ΠΔΑΜ.

Αρκαδία

Στην άλλη λιγνιτική περιοχή της Ελλάδας, την Αρκαδία, έχουν συσταθεί 42 ενεργειακές κοινότητες με 108 αιτούμενα έργα ισχύος 58.2 MW. Από αυτά, 43 είναι έργα αυτοπαραγωγής, ισχύος 8.8 MW, όλα με εικονικό ενεργειακό συμφηφισμό. Έχουν ηλεκτριστεί 46 έργα ενεργειακών κοινοτήτων ισχύος 20 MW, από τα οποία τα 24 αντιστοιχούν σε έργα αυτοπαραγωγής ισχύος 4.5 MW. Σε ό,τι αφορά τον εικονικό ενεργειακό συμφηφισμό συνολικά, έχουν ηλεκτριστεί 28 έργα -συμπεριλαμβανομένων και των έργων ενεργειακών κοινοτήτων- ισχύος 4.8 MW, ενώ παραμένουν εκκρεμή μόλις δύο έργα ισχύος 1.75 MW, και τα δύο με σύμβαση σύνδεσης.

Μεσσηνία

Στη Μεσσηνία υπάρχουν 11 ενεργές ενεργειακές κοινότητες που έχουν καταθέσει 46 αιτήσεις έργων συνολικής ισχύος 33.3 MW, από τα οποία τα 7 έργα είναι αυτοπαραγωγής ισχύος 5.9 MW. Έχουν ηλεκτριστεί 31 έργα ενεργειακών κοινοτήτων ισχύος 22.1 MW, από τα οποία μόλις τα 3 αντιστοιχούν σε έργα αυτοπαραγωγής ισχύος 3.1 MW. Ευρύτερα, σε ό,τι αφορά τα έργα που εφαρμόζουν εικονικό ενεργειακό συμφηφισμό έχουν ηλεκτριστεί 4 έργα ισχύος 3.2 MW, συμπεριλαμβανομένων και δύο έργων ενεργειακών κοινοτήτων. Παραμένουν εκκρεμή 10 έργα αυτοπαραγωγής ισχύος 5.9 MW, 5 από τα οποία ισχύος 4.3 MW έχουν σύμβαση σύνδεσης.

Κρήτη

Στην Κρήτη υπάρχουν 95 ενεργές ενεργειακές κοινότητες. Είναι η μοναδική Περιφέρεια της χώρας όπου οι αιτήσεις έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες (54) είναι σχεδόν ίσες με αυτές εμπορικών έργων (56). Λειτουργούν 22 έργα αυτοπαραγωγής ενεργειακών κοινοτήτων ισχύος 16.2 MW. Σε ό,τι αφορά τα έργα εικονικού ενεργειακού συμφηφισμού -συμπεριλαμβανομένων και των έργων ενεργειακών κοινοτήτων- έχουν ηλεκτριστεί 31 έργα ισχύος 17.3 MW, ενώ παραμένουν εκκρεμή 49 έργα ισχύος 29 MW, από τα οποία τα 3.7 MW αντιστοιχούν σε 7 έργα με σύμβαση σύνδεσης.

Νότιο Αιγαίο

Στο Νότιο Αιγαίο υπάρχουν 11 ενεργές ενεργειακές κοινότητες. Ωστόσο έχουν κατατεθεί μόλις 4 αιτήσεις έργων ΑΠΕ από ενεργειακές κοινότητες, συνολικής ισχύος 3 MW, όλα εμπορικού σκοπού, κανένα από τα οποία δεν έχει ηλεκτριστεί. Υπάρχει ένα ηλεκτρισμένο έργο ισχύος 0.5 MW που εφαρμόζει εικονικό ενεργειακό συμφηφισμό, ενώ ένα ακόμα έργο της ίδιας ισχύος έχει σύμβαση σύνδεσης, αλλά δεν έχει ενεργοποιηθεί ακόμα.

Βόρειο Αιγαίο

Ενώ έχουν συσταθεί και παραμένουν ενεργές 5 ενεργειακές κοινότητες στο Βόρειο Αιγαίο, η ανάλυση των στοιχείων του ΔΕΔΔΗΕ δείχνει ότι καμία αίτηση δεν είχε κατατεθεί ως τον Μάρτιο του 2025. Ωστόσο, ενεργειακή κοινότητα της Χίου ανακοίνωσε ότι έχει δύο ηλεκτρισμένα έργα εικονικού ενεργειακού συμφηφισμού συνολικής ισχύος 110 KW που συνδέθηκαν τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2024¹², ενώ μία ενεργειακή κοινότητα της Λέσβου ανακοίνωσε ότι τον Φεβρουάριο του 2025 συνδέθηκε έργο 100 KW που επίσης εφαρμόζει εικονικό ενεργειακό συμφηφισμό¹³.

Στον παρακάτω Πίνακα 1 συνοψίζεται η ισχύς των έργων εικονικού ενεργειακού συμφηφισμού στις περιοχές μετάβασης σε διάφορα στάδια της αδειοδοτικής διαδικασίας. Τα έργα αυτά, και ειδικά όσα έχουν υπογράψει σύμβαση σύνδεσης, θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν από το ΠΔΑΜ 2021-2027 υπό την προϋπόθεση της διεύρυνσης των δικαιούχων στις σχετικές προσκλήσεις πέρα από ενεργειακές κοινότητες δήμων και συναφών φορέων.

¹² Ενεργειακή κοινότητα Χίου. 18.4.2024. «Συνδέθηκε ο Φ/Β Σταθμός του Προγράμματος VEC3», <https://bit.ly/4cXGGgY>.

¹³ Ενεργειακή Κοινότητα Ηλιοτρόπιο Λέσβου. 27.2.2025. <https://bit.ly/44a9ErD>.

Πίνακας 1: Ισχύς έργων εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού στις περιοχές μετάβασης

Περιοχή μετάβασης	Αιτήσεις (MW)	Ηλεκτρισμένα (MW)	Εκκρεμή με Σύμβαση Σύνδεσης (MW)	Εκκρεμή χωρίς Σύμβαση Σύνδεσης (MW)
Δυτική Μακεδονία	19.89	2.48	11.3 ¹⁴	2.75
Αρκαδία	13.25	4.80	1.75	0
Μεσσηνία	9.1	3.21	4.25	1.62
Κρήτη	55.12	17.27	3.71	25.29
Νότιο Αιγαίο	1	0.5	0.5	0
Βόρειο Αιγαίο	0	0	0	0
Σύνολο	97.36	28.26	21.51	29.66

Αυτοπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας

Έργα αυτοπαραγωγής δεν υλοποιούνται μόνο από ενεργειακές κοινότητες, αλλά και από μεμονωμένα νοικοκυριά, αγρότες, επιχειρήσεις, δήμους και άλλους φορείς. Μετά την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου και τις σχετικές ανακοινώσεις του ΔΕΔΔΗΕ, εκτός από τους δύο παλαιότερους μηχανισμούς του ενεργειακού και του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού, οι αυτοπαραγωγοί μπορούν να αξιοποιούν και τους δύο νεότερους (ταυτοχρονισμένος και εικονικός ταυτοχρονισμένος συμψηφισμός).

Η ανάλυση όλων των νεότερων στοιχείων του ΔΕΔΔΗΕ (ως και τον Μάρτιο 2025) δείχνει ότι το ενδιαφέρον των πολιτών, όπως αυτό αποτυπώνεται στην εξέλιξη των αιτημάτων για έργα αυτοπαραγωγής (βλ. Διάγραμμα 6), επηρεάστηκε πολύ από τις θεσμικές αλλαγές. Έτσι, μετά το «άλμα» του 2023 όπου κατατέθηκαν 21,350 νέες αιτήσεις έργων αυτοπαραγωγής, οι νέες αιτήσεις το 2024 περιορίστηκαν στις 13,966, ενώ το πρώτο τρίμηνο του 2025 υποβλήθηκαν μόνο 1,576 νέες αιτήσεις. Για λόγους σύγκρισης, σημειώνεται ότι το πρώτο τρίμηνο του 2024 είχαν κατατεθεί σχεδόν τριπλάσιες νέες αιτήσεις έργων αυτοπαραγωγής (4,576). Η παρατηρούμενη επιβράδυνση είναι ανησυχητική, αλλά σαφώς μικρότερη από την αντίστοιχη των έργων ενεργειακών κοινοτήτων, οι αιτήσεις των οποίων αυξήθηκαν κατά μόλις 60 την περίοδο 2023-2025 (Μάρτιος) (βλ. Διάγραμμα 2).

Ειδικά μετά τη σχετική ανακοίνωση του ΔΕΔΔΗΕ στις 2 Οκτωβρίου 2024 για υποδοχή αιτήσεων με τους δύο νέους μηχανισμούς, κατατέθηκαν συνολικά 2,644 νέες αιτήσεις έργων αυτοπαραγωγής, η κατανομή των οποίων στους τέσσερις μηχανισμούς παρουσιάζεται στον Πίνακα 2.

Πίνακας 2: Κατανομή νέων αιτήσεων έργων αυτοπαραγωγής την περίοδο 2/10/2024-31/3/2025 στους 4 διαθέσιμους μηχανισμούς

Μηχανισμός	Πλήθος νέων αιτήσεων	Ποσοστό
Ενεργειακός Συμψηφισμός	971	36.7 %
Εικονικός Ενεργειακός Συμψηφισμός	28	1.1 %
Ταυτοχρονισμένος Συμψηφισμός	1529	57.8 %
Εικονικός Ταυτοχρονισμένος Συμψηφισμός	116 ¹⁵	4.4 %

¹⁴ Περιλαμβάνει τα έργα ισχύος 7 MW της ενεργειακής κοινότητας του Δήμου Κοζάνης που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΑΜ 2021-2027.

¹⁵ Μόλις 2 νέες αιτήσεις με αυτόν τον μηχανισμό από ενεργειακές κοινότητες

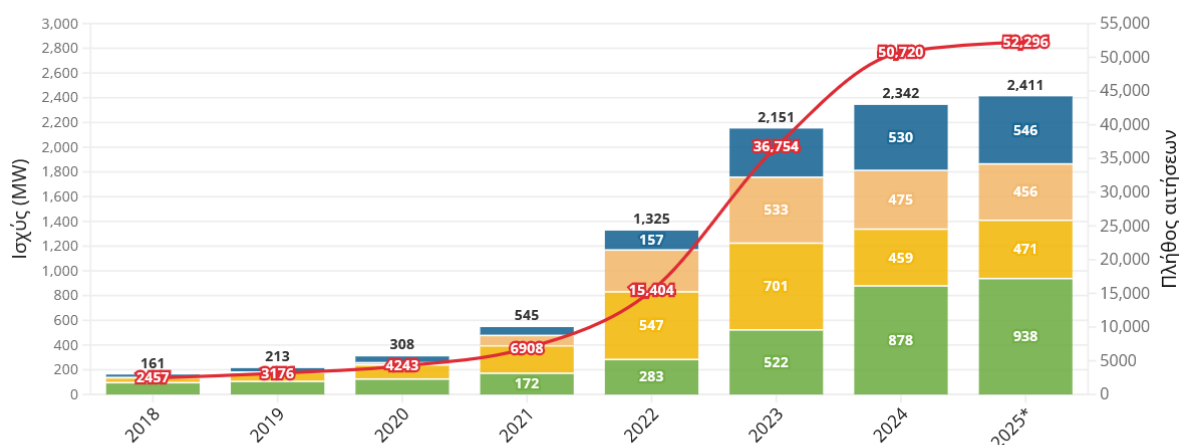
Είναι φανερό ότι η «σκυτάλη» της αυτοπαραγωγής περνά σταδιακά στους δύο νέους μηχανισμούς που βασίζονται στον ταυτοχρονισμό (62.2% επί του συνόλου των νέων αιτήσεων).

Όσον αφορά την ηλεκτρισμένη ισχύ, ως τον Μάρτιο του 2025, είχαν συνδεθεί 32,955 έργα αυτοπαραγωγής ισχύος 937.6 MW σε ολόκληρη την επικράτεια¹⁶. Το μεγαλύτερο τμήμα των ηλεκτρισμένων έργων (32,932 έργα ισχύος 871.9 MW) χρησιμοποιεί συστήματα φωτοβολταϊκών¹⁷. Το 82.4% της συνολικής ηλεκτρισμένης ισχύος (772.9 MW) αντιστοιχεί σε 32,416 μεμονωμένα έργα που εφαρμόζουν απλό ενεργειακό συμψηφισμό, το 10.2% (95.4 MW) προέρχεται από 455 έργα ισχύος που εφαρμόζουν εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό¹⁸, ενώ υπάρχουν και 52 ηλεκτρισμένα έργα ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού ισχύος 62.3 MW (7.4%). Το μεγαλύτερο τμήμα αυτής της ισχύος (45.7 MW) προέρχεται από 9 μονάδες ΣΗΘΥΑ, ενώ τα 14.8 MW αντιστοιχούν σε 4 μονάδες βιοαερίου εταιρειών ύδρευσης και αποχέτευσης.

Ισχύς έργων αυτοπαραγωγής

Ενεργειακός, Εικονικός Ενεργειακός, Εικονικός Ταυτοχρονισμένος & Ταυτοχρονισμένος Συμψηφισμός

■ Σύνολο αιτήσεων ■ Ηλεκτρισμένα ■ Εκκρεμή χωρίς Γ.Α.Σ. ■ Εκκρεμή με Γ.Α.Σ. ■ Ακυρωμένα

Πηγή: ΔΕΔΔΗΕ, επεξεργασία The Green Tank • *Δεδομένα έως και τον Μάρτιο 2025
Γ.Α.Σ.: Γνωστοποίηση Αδυναμίας Σύνδεσης

Διάγραμμα 6: Ισχύς έργων αυτοπαραγωγής από πολίτες, φορείς και ενεργειακές κοινότητες (ενεργειακός συμψηφισμός και εικονικός ενεργειακός συμψηφισμός) την περίοδο 2018 - Μάρτιος 2025, που βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια αδειοδότησης: ηλεκτρισμένα, ακυρωμένα και εκκρεμή (με ή χωρίς γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης).

Όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 6, η πρόοδος στην ηλεκτρίση έργων αυτοπαραγωγής συνεχίστηκε μέσα στο 2024 καθώς συνδέθηκαν 16,272 νέα έργα αυτοπαραγωγής ισχύος 355.8 MW, μια σημαντική αύξηση σε σχέση με τα 239.4 MW που συνδέθηκαν ολόκληρο το

¹⁶ Με βάση τα μηνιαία δελτία του ΔΕΔΔΗΕ για τα μη διασυνδεδεμένα νησιά, ως τον Οκτώβριο 2024 λειτουργούσαν 14.98 MW συστημάτων net metering στις Περιφέρειες Νοτίου και Βορείου Αιγαίου. Ωστόσο, τα πλέον πρόσφατα (Απρίλιος 2025) δεδομένα του ΔΕΔΔΗΕ που αποτυπώνονται στο αρχείο για τον Ενεργειακό Συμψηφισμό δείχνουν ότι σε αυτές τις Περιφέρειες είναι εγκατεστημένα μόλις 3.14 MW. Η παρούσα ανάλυση χρησιμοποιεί μόνο τα στοιχεία που αποτυπώνονται στο συγκεντρωτικό αρχείο του ΔΕΔΔΗΕ για τον Ενεργειακό Συμψηφισμό.

¹⁷ Ως το τέλος του 2024 είχαν εγκατασταθεί φωτοβολταϊκά συστήματα αυτοπαραγωγής με συνολική εγκατεστημένη ισχύ 815.3 MW, μέγεθος που αντιστοιχεί στο 8.4% της συνολικής εγκατεστημένης ισχύος φωτοβολταϊκών στη χώρα ως τότε (9,690 MW), σύμφωνα με τα στοιχεία του ΣΕΦ <https://bit.ly/3GIUXaZ>.

¹⁸ Το μεγαλύτερο τμήμα της ηλεκτρισμένης ισχύος του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού (61.8 MW) αντιστοιχεί σε 140 έργα ενεργειακών κοινοτήτων.

2023. Το πρώτο τρίμηνο του 2025 ωστόσο εμφανίζει σημάδια επιβράδυνσης καθώς ηλεκτρίστηκαν μόνο 1,712 νέα έργα αυτοπαραγωγής ισχύος 59.3 MW.

Σε αντίθεση με ό,τι παρατηρήθηκε για τα έργα ενεργειακών κοινοτήτων (βλ. Διάγραμμα 2), οι ηλεκτρίσεις έργων αυτοπαραγωγής ήταν περισσότερες από τις ακυρώσεις, οι οποίες τον Μάρτιο του 2025 είχαν συνολική ισχύ 546 MW.

Η ισχύς των έργων αυτοπαραγωγής που παραμένουν σε εκκρεμότητα (μη ηλεκτρισμένα, μη ακυρωμένα) μειώθηκε στα 927.2 MW από 1,234.5 MW στην αρχή του 2024. Η εκκρεμής ισχύς είναι περίπου μοιρασμένη ανάμεσα στα έργα που δεν έχουν λάβει ακόμα γνωστοποίηση αδυναμίας σύνδεσης (470.9 MW) -τα οποία έχουν καλύτερες προοπτικές να συνδεθούν- και σε αυτά που την έχουν ήδη λάβει (456.2 MW).

Συνεπώς, το άθροισμα της ισχύος των εκκρεμών έργων αυτοπαραγωγής και αυτής των ηλεκτρισμένων έργων αγγίζει τα 1,865 MW, πλησιάζοντας έτσι τα 2 GW που είναι ο ηλεκτρικός χώρος για έργα αυτοπαραγωγής, ο οποίος προβλέπεται από τον ν.5037/2023.

Πόροι

Οι μόνοι δημόσιοι πόροι που έχουν διοχετευτεί ως σήμερα για την ανάπτυξη έργων ενεργειακών κοινοτήτων είναι η επιδότηση των € 5.4 εκατ. που δόθηκε από το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης 2021-2027 στην ενεργειακή κοινότητα του Δήμου Κοζάνης για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων συνολικής ισχύος 7 MW που θα καλύπτουν τις ανάγκες σε ηλεκτρική ενέργεια του δήμου¹⁹.

Θεσμικές εξελίξεις

Συνεχίστηκε η σύσταση Ενεργειακών Κοινοτήτων Πολιτών (ΕΚΠ) από τις Περιφέρειες της χώρας προκειμένου να ενταχθούν στο πρόγραμμα «Απόλλων», το οποίο θεσπίστηκε τον Μάιο του 2024 με τον ν.5106/2024²⁰ με σκοπό τη μείωση του ενεργειακού κόστους των ευάλωτων νοικοκυριών, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, των Τοπικών και Γενικών Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΓΟΕΒ - ΤΟΕΒ), των Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης (ΔΕΥΑ) με την εφαρμογή εικονικού ταυτοχρονισμένου συμπληφισμού.

Όπως φαίνεται στον παρακάτω Πίνακα 3, ως το τέλος του 2024 που εξέπνεε η σχετική αρχική προθεσμία σύστασης ΕΚΠ ανά περιφέρεια για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα, είχαν καταχωρηθεί στο μητρώο του ΓΕΜΗ ΕΚΠ από 10 Περιφέρειες της χώρας, ενώ είχε επίσης συσταθεί και η πανελλαδικής εμβέλειας ΕΚΠ «Απόλλων» με στόχο την κάλυψη του μεγαλύτερου μέρους των αναγκών των ενεργειακά ευάλωτων νοικοκυριών (δικαιούχοι Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου Α'). Οι Περιφέρειες Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας επέδειξαν τα γρηγορότερα αντανakλαστικά συστήνοντας τις ΕΚΠ στο τέλος Αυγούστου, ενώ στην τρίτη θέση βρέθηκε η ΕΚΠ Θεσσαλίας που συστάθηκε σχεδόν ένα μήνα αργότερα. Η

¹⁹ The Green Tank (2024) «Ενεργειακές κοινότητες & αυτοπαραγωγή στην Ελλάδα #6» <https://bit.ly/4jR9Wbu>.

²⁰ Ν.5106 / 2024, ΦΕΚ Α' / 63 / 01-05-2024.

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αποφάσισε²¹ τη συμμετοχή της στο πρόγραμμα «Απόλλων» και τη σύσταση ΕΚΠ στη συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου στις 13.12.2024, όμως η ΕΚΠ δεν έχει ακόμα καταχωρηθεί στο ΓΕΜΗ μέχρι σήμερα. Στον αντίποδα, οι Περιφέρειες Αττικής και Βορείου Αιγαίου δεν κατάφεραν να συστήσουν ΕΚΠ προκειμένου να ενταχθούν στο πρόγραμμα «Απόλλων» μέχρι την εκπνοή της προθεσμίας στο τέλος του 2024. Με νέα απόφασή του το ΥΠΕΝ²² έδωσε παράταση έως 15.04.2025 στις ΕΚΠ για να προσκομίσουν τα αναγκαία δεδομένα για την εφαρμογή του προγράμματος, όπως το σύνολο των ωφελομένων μελών, το πλήθος των καταναλώσεων προς συμψηφισμό, τις ετήσιες καταναλώσεις και τα προφίλ κατανάλωσης.

Πίνακας 3: Ημερομηνία σύστασης των Ενεργειακών Κοινοτήτων Πολιτών που προορίζονται να ενταχθούν στο πρόγραμμα «Απόλλων» σύμφωνα με τα στοιχεία του ΓΕΜΗ.

Ενεργειακή Κοινότητα Πολιτών	Ημερομηνία Σύστασης (ΓΕΜΗ)
Ηπείρου	27.8.2024
Δυτικής Μακεδονίας	30.8.2024
«Απόλλων» (για ευάλωτους)	16.9.2024
Θεσσαλίας	27.9.2024
Πελοποννήσου	30.10.2024
Ανατολικής Μακεδονίας & Θράκης	30.10.2024
Ιονίων Νήσων	6.11.2024
Κρήτης	18.11.2024
Νοτίου Αιγαίου	23.12.2024
Κεντρικής Μακεδονίας	27.12.2024
Στερεάς Ελλάδας	31.12.2024
Δυτικής Ελλάδας	13.12.2024*

*απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου

Σημειώνεται ότι ενστάσεις για το πρόγραμμα «Απόλλων» εξέφρασαν πρόσφατα φορείς της Κρήτης, ζητώντας, αντί του προγράμματος αυτού, να διατεθεί κατά προτεραιότητα τουλάχιστον το 70% του ενεργειακού χώρου της Κρήτης στους ΟΤΑ, σε τοπικούς φορείς και στους πολίτες του νησιού, για την υλοποίηση συλλογικών έργων ενεργειακής μετάβασης²³. Οι ενστάσεις αυτές αποτέλεσαν αντικείμενο κοινοβουλευτικών ερωτήσεων (βλ. ενότητα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου στη συνέχεια). Παρόμοιες ενστάσεις εκφράζονται και στο ψήφισμα της ΕΚΠ «Αθηναϊκή Συμμαχία», στην οποία συμμετέχουν 44 δήμοι της χώρας, ζητώντας παράλληλα την προκήρυξη ειδικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων για έργα ενεργειακών κοινοτήτων ΟΤΑ²⁴.

Όσον αφορά στην πορεία εφαρμογής του (εικονικού) ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού, η σχετική Υπουργική Απόφαση²⁵ που δημοσιεύτηκε τον Σεπτέμβριο του 2024 άρχισε να εφαρμόζεται τον Οκτώβριο του 2024. Ειδικότερα, με ανακοίνωσή του ο ΔΕΔΔΗΕ στις 2 Οκτωβρίου 2024²⁶ ενημέρωσε τους ενδιαφερόμενους ότι υποδέχεται πλέον αιτήσεις

²¹ Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, Απόφαση 104/2024, <https://bit.ly/3YGECEn>.

²² ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/23256/567/ 27/02/2025 ΦΕΚ Β' /898/ 2025.

²³ Δίκαιη ενεργειακή μετάβαση και κατανομή του ηλεκτρικού χώρου στην Κρήτη, <https://bit.ly/3EQ0E0p>.

²⁴ Ανακοίνωση, Δήμος Αθηναίων. 11.04.2025. «Ψήφισμα: «Ενεργειακή Δημοκρατία στην Αυτοδιοίκηση»<https://bit.ly/3GOoDO5>

²⁵ ΦΕΚ Β' / 5074/ 05.09.2024 - ΥΠΕΝ/ΔΑΠΕΕΚ/93976/2772.

²⁶ ΔΕΔΔΗΕ, 02.10.2024, Ανακοίνωση του ΔΕΔΔΗΕ σχετικά με την Υποδοχή Αιτημάτων Net Billing, <https://bit.ly/4jI9DjL>.

σύνδεσης για σταθμούς ΑΠΕ και ΣΥΘΗΑ ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού (net billing) και εικονικού ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού (virtual net billing) για το σύνολο της επικράτειας. Σε συνέχεια αυτής της απόφασης, ανακοίνωσε ότι από 21 Οκτωβρίου 2024 δέχεται αιτήσεις για (εικονικό) ταυτοχρονισμένο συμψηφισμό με αποθήκευση καθώς και για συλλογική αυτοκατανάλωση (εικονικό ταυτοχρονισμένο συμψηφισμό αυτοκαταναλωτών που ενεργούν από κοινού)²⁷. Τέλος, τον Μάρτιο του 2025 ξεκίνησε η υποβολή αιτήσεων για net billing για τους οικιακούς αυτοκαταναλωτές έως 10,8 kW (Ειδικό Πρόγραμμα «Οικιακά Φωτοβολταϊκά»), ενώ τον Απρίλιο του 2024 αυτή η δυνατότητα επεκτάθηκε σε οικιακούς και εμπορικούς αυτοκαταναλωτές για συστήματα μεγαλύτερα των 10,8 KW²⁸.

Κοινοβουλευτικός έλεγχος

Οι ενεργειακές κοινότητες και η αυτοπαραγωγή απασχόλησαν τις πολιτικές δυνάμεις του Κοινοβουλίου, οι οποίες ανέδειξαν διαφορετικές πτυχές τους μέσω κοινοβουλευτικών ερωτήσεων και αναφορών. Ο τρόπος ανάπτυξης των έργων ΑΠΕ από ενεργειακές κοινότητες, οι περιβαλλοντικές τους επιπτώσεις καθώς και η κατάχρηση του θεσμού αποτέλεσαν τα βασικά αντικείμενα του κοινοβουλευτικού ελέγχου.

Με ερώτησή τους ο ΣΥΡΙΖΑ²⁹ και η Νέα Αριστερά³⁰ ανέδειξαν τα προβλήματα που προκύπτουν από σχεδιαζόμενο πλωτό φωτοβολταϊκό πάρκο ισχύος 7,000 MW στην προστατευόμενη περιοχή του Αμβρακικού Κόλπου από Κοινότητα Ανανεώσιμης Ενέργειας και τις αντιδράσεις περιβαλλοντικών και κοινωνικών φορέων. Ειδικότερα, ρώτησαν το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ) σχετικά με τη συμμόρφωση του συγκεκριμένου έργου με το σχετικό νομοθετικό πλαίσιο για την ανάπτυξη πλωτών φωτοβολταϊκών πάρκων, τις σχετικές προβλέψεις του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού και τη χωροθέτηση του έργου, εάν το Υπουργείο προτίθεται να απορρίψει το εν λόγω έργο, ποια είναι και πού έχουν χωροθετηθεί τα πιλοτικά έργα πλωτών φωτοβολταϊκών. Στην απάντησή του το Υπουργείο διευκρινίζει ότι το εν λόγω έργο δεν εμπίπτει στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, δεν αποτελεί πιλοτικό έργο και δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να λάβει Βεβαίωση Παραγωγού. Ενημέρωσε, επίσης, ότι μέχρι τότε είχαν υποβληθεί 40 αιτήσεις για πλωτά φωτοβολταϊκά έργα στον θαλάσσιο χώρο από τα οποία έχουν εγκριθεί τα 8, καθώς και 3 αιτήσεις για πλωτά φωτοβολταϊκά σε λίμνες, ενώ το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ προγραμματίζεται να τεθεί σε δημόσια διαβούλευση το επόμενο διάστημα.

Η Νέα Αριστερά με ερώτησή της³¹ ανέδειξε το ζήτημα της κατάχρησης του θεσμού των ενεργειακών κοινοτήτων από ιδιωτικές εταιρείες ΑΠΕ, με αφορμή την επιστολή 22 περιβαλλοντικών οργανώσεων, μεταξύ των οποίων και του Green Tank, με πρωτοβουλία της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας³². Ειδικότερα, ανέδειξε την ανάγκη για άμεση ανάκληση αδειών για αιολικά πάρκα στα Ακαρνανικά Όρη τα οποία αναπτύσσονται από ενεργειακές κοινότητες. Οι εν λόγω ενεργειακές κοινότητες ελέγχονται από τις ίδιες

²⁷ ΔΕΔΔΗΕ, 21.10.2024, Ανακοίνωση του ΔΕΔΔΗΕ σχετικά με την Υποδοχή Αιτημάτων για Net-Billing με σύστημα αποθήκευσης και για Συλλογική αυτοκατανάλωση, <https://bit.ly/3S5P4kO>.

²⁸ ΔΑΠΕΕΠ, 07.04.2025, Ανακοίνωση Net Billing, <https://bit.ly/3YOM4gv>.

²⁹ Βουλή των Ελλήνων (2024), Ερώτηση, Μ. Ζαμπάρας και 2 Βουλευτές, <https://bit.ly/4jFMEFs>.

³⁰ Βουλή των Ελλήνων (2024), Ερώτηση, Π. Πέρκα και 4 Βουλευτές, <https://bit.ly/4cMrKSD>.

³¹ Βουλή των Ελλήνων (2025), Ερώτηση, Π. Πέρκα και 6 Βουλευτές, <https://bit.ly/442vLAd>.

³² 22 Περιβαλλοντικές Οργανώσεις ζητούν την ανάκληση των αδειών για τους 15 Αιολικούς Σταθμούς στα Ακαρνανικά Όρη, 10.4.2025, <https://bit.ly/42upA6P>.

ιδιωτικές εταιρείες, οι οποίες αξιοποίησαν τα προνόμια της νομοθεσίας των ενεργειακών κοινοτήτων για να παρακάμψουν τις απαιτήσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και για να τύχουν ευνοϊκότερης αδειοδότησης για τα αιολικά τους πάρκα. Ρωτάει, λοιπόν, το ΥΠΕΝ εάν προτίθεται να ανακαλέσει τις άδειες των αιολικών σταθμών και εάν θα φέρει κάποια νομοθετική ρύθμιση για τη διασφάλιση των ενεργειακών κοινοτήτων από την κατάχρηση του θεσμικού πλαισίου. Η ερώτηση δεν έχει λάβει ακόμα απάντηση.

Το ζήτημα του διαθέσιμου ηλεκτρικού χώρου συνεχίζει να απασχολεί τον κοινοβουλευτικό έλεγχο, με ιδιαίτερη έμφαση στην περίπτωση της Κρήτης. Σε αναφορά της η ΝΔ³³ ανέδειξε, μεταξύ άλλων, το αίτημα φορέων της Κρήτης για τη δίκαιη κατανομή του ηλεκτρικού χώρου στην Κρήτη με προτεραιότητα στους πολίτες, τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τις ενεργειακές κοινότητες ευρείας βάσης, τη δημιουργία μητρώου ενεργειακών κοινοτήτων ευρείας βάσης, οι οποίες θα λαμβάνουν απόλυτη αδειοδοτική προτεραιότητα, την απόσυρση των πόρων για το πρόγραμμα «Απόλλων» από το Ταμείο Ανάκαμψης και τη διάθεσή τους στις ενεργειακές κοινότητες ευρείας βάσης, καθώς και την επαναφορά του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού αποκλειστικά για νοικοκυριά, δημοτικές υποδομές και ενεργειακές κοινότητες ευρείας βάσης. Η αναφορά δεν έχει λάβει ακόμα απάντηση.

Για το ίδιο ζήτημα, η Νέα Αριστερά κατέθεσε ερώτηση³⁴, όπου, μεταξύ άλλων, ρωτάει το ΥΠΕΝ εάν προτίθεται να διανείμει τον ηλεκτρικό χώρο στην Κρήτη κατά προτεραιότητα στους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τις ενεργειακές κοινότητες ευρείας βάσης, καθώς και εάν διατίθεται να ανακατευθύνει τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης σε έργα ΑΠΕ των Δήμων και όχι στο πρόγραμμα «Απόλλων». Η ερώτηση δεν έχει λάβει ακόμα απάντηση.

Με αφορμή ψήφισμα του Περιφερειακού Συμβουλίου της Κρήτης για τη βιωσιμότητα των τοπικών ενεργειακών κοινοτήτων και την προστασία του περιβάλλοντος, το ΠΑΣΟΚ κατέθεσε αναφορά³⁵ σχετικά με τις ρυθμίσεις του νόμου 5151/2024, ζητώντας τη διατήρηση της δυνατότητας του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού για τις ενεργειακές κοινότητες ευρείας βάσης, καθώς και την ανάκληση αδειών αιολικών πάρκων στην Κρήτη που δεν έχουν υποχρέωση υποθαλάσσιας σύνδεσης, ώστε να απελευθερωθεί ηλεκτρικός χώρος και να διοχετευτεί κατά προτεραιότητα στις τοπικές κοινωνίες, τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τις ενεργειακές κοινότητες ευρείας βάσης. Στην απάντησή του το ΥΠΕΝ διευκρινίζει ότι τα θέματα που θέτει η αναφορά συζητήθηκαν στο πλαίσιο της κοινοβουλευτικής συζήτησης πριν την ψήφιση του νόμου και ότι προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για τη στήριξη της αυτοπαραγωγής με ταυτοχρονισμένο συμψηφισμό.

Με αφορμή την αδυναμία κάλυψης των ενεργειακών αναγκών του Δήμου Ορχομενού Βοιωτίας, η ΝΔ κατέθεσε ερώτηση³⁶ σχετικά με την πρόθεση του ΥΠΕΝ να προβεί σε ενέργειες προκειμένου να δοθεί άμεσα και κατά προτεραιότητα ηλεκτρικός χώρος στους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και για το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του προγράμματος «Απόλλων». Η ερώτηση δεν έχει λάβει ακόμα απάντηση.

³³ Βουλή των Ελλήνων (2025), Αναφορά, Λ. Αυγενάκης, <https://bit.ly/42GmJX9>.

³⁴ Βουλή των Ελλήνων (2025), Ερώτηση, Π. Πέρκα και 5 βουλευτές <https://bit.ly/3EAXH3P>.

³⁵ Βουλή των Ελλήνων (2024), Αναφορά, Κ. Σπυριδάκη, <https://bit.ly/4jIWqgz>.

³⁶ Βουλή των Ελλήνων (2024), Ερώτηση, Ε.Κτιστάκης, <https://bit.ly/3EDpy3o>.

Σε επίκαιρη ερώτηση σχετικά με τις επανασυνδέσεις και τα μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας η Νέα Αριστερά³⁷ ρωτάει, μεταξύ άλλων, το ΥΠΕΝ εάν θα αξιοποιηθεί ο θεσμός των ενεργειακών κοινοτήτων για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας. Στην απάντησή της για το συγκεκριμένο ζήτημα η υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αναφέρει ότι τα ενεργειακά ευάλωτα νοικοκυριά θα υποστηριχτούν μέσω του προγράμματος «Απόλλων».

Επίσης, η Νέα Αριστερά κατέθεσε ερώτηση³⁸ σχετικά με το πώς μπορεί να αξιοποιηθεί το Ταμείο Απανθρακοποίησης των νησιών από τις τοπικές κοινωνίες. Ειδικότερα, αναφέρεται σε υφιστάμενες ενεργειακές κοινότητες στα νησιά ανά την επικράτεια που υλοποιούν έργα ΑΠΕ και ρωτάει το ΥΠΕΝ με ποιον τρόπο θα εμπλέξει τις τοπικές κοινωνίες στα έργα του Ταμείου Απανθρακοποίησης, εάν θα συμπεριλάβει έργα των υφιστάμενων ενεργειακών κοινοτήτων, εάν προτίθεται να συνεργαστεί με τους Δήμους για να λάβουν χρηματοδότηση για έργα ΑΠΕ, με ποια κριτήρια και με ποιο χρονοδιάγραμμα θα προχωρήσουν οι επενδύσεις που θα χρηματοδοτηθούν από το εν λόγω ταμείο. Η ερώτηση δεν έχει λάβει ακόμα απάντηση.

Προτάσεις πολιτικής

Τα στοιχεία δείχνουν ότι η μετάβαση από τον (εικονικό) ενεργειακό συμψηφισμό στον (εικονικό) ταυτοχρονισμένο συμψηφισμό σταμάτησε σχεδόν ολοσχερώς τα νέα αιτήματα για έργα αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες, ενώ επιβράδυνε σημαντικά και τα νέα αιτήματα για έργα αυτοπαραγωγής συνολικά. Καθώς η αυτοπαραγωγή, είτε μεμονωμένα, είτε μέσω ενεργειακών κοινοτήτων, αποτελεί θεμέλιο τόσο για την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στη δίκαιη ενεργειακή μετάβαση, όσο και για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας, το Green Tank έχει καταθέσει σειρά σχετικών προτάσεων στον δημόσιο διάλογο και τους αρμόδιους φορείς. Ειδικότερα προτείνονται τα ακόλουθα:

- Η επέκταση στα 3 GW ως το 2030 του ηλεκτρικού χώρου για έργα αυτοπαραγωγής.
- Η θέσπιση διακριτής κατηγορίας διάθεσης περιθωρίου ισχύος ανά υποσταθμό συνολικής ισχύος 2 MW αποκλειστικά για έργα αυτοπαραγωγής ενεργειακών κοινοτήτων. Αναπροσαρμογή της μέγιστης ισχύος απορρόφησης ανά έργο αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες στο 1 MW.
- Η άμεση επίλυση προβλημάτων εφαρμογής του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού από τους παρόχους για τα υφιστάμενα έργα αυτοπαραγωγής των ενεργειακών κοινοτήτων, σύμφωνα και με τις δεσμεύσεις του ΥΠΕΝ όπως αυτές διατυπώθηκαν απαντώντας σε ερώτηση στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού ελέγχου³⁹.
- Η επιδότηση έργων αποθήκευσης και μείωση του κόστους εκπροσώπησης, για έργα εικονικού ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού από ενεργειακές κοινότητες πολιτών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Η θέσπιση της δυνατότητας διαμοιρασμού της πλεονάζουσας ενέργειας έργων εικονικού ταυτοχρονισμένου συμψηφισμού με άλλους καταναλωτές αντί της πώλησής της στην

³⁷ Βουλή των Ελλήνων (2024), Ερώτηση, Επίκαιρη Ερώτηση, Π. Πέρκα, <https://bit.ly/42rwcCV>.

³⁸ Βουλή των Ελλήνων (2025), Ερώτηση, Π.Πέρκα, <https://bit.ly/3Rz0DRp>.

³⁹ Βουλή των Ελλήνων (2024), Ερώτηση Π.Πέρκα, <https://bit.ly/40piyiZ>.

αγορά, όπως εφαρμόζεται ήδη σε άλλα κράτη μέλη μετά τη θέσπιση αυτής της δυνατότητας (energy sharing) στην Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας.

- Η αξιοποίηση υφιστάμενων εθνικών και ευρωπαϊκών πόρων για την υποστήριξη έργων αυτοπαραγωγής ενεργειακών κοινοτήτων που συστήνονται από πολίτες και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αλλά και άλλων έργων που εφαρμόζουν εικονικό ταυτοχρονισμένο συμψηφισμό σε όλη τη χώρα. Ειδικά για τις λιγνιτικές περιοχές, προτείνεται η άμεση διαμόρφωση ενός νέου προγράμματος στήριξης με διευρυμένους δικαιούχους από τους πόρους του ΠΔΑΜ 2021 - 2027, κατά τα πρότυπα της αντίστοιχης πρόσκλησης για δήμους και σχετιζόμενους φορείς.
- Η δημιουργία εγγυοδοτικού μηχανισμού για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στον τραπεζικό δανεισμό έργων αυτοπαραγωγής από ενεργειακές κοινότητες πολιτών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός αναπτυξιακού ταμείου, το οποίο θα μπορούσε επιπλέον να επιχορηγεί το κόστος της ωρίμανσης των έργων καθώς και το κόστος εγκατάστασης υποδομών αποθήκευσης.
- Η αξιοποίηση των πόρων του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ) συμπεριλαμβανομένων και των πόρων του νέου Συστήματος (ΣΕΔΕ-2) για τα κτίρια και τις οδικές μεταφορές με στόχο τη χρηματοδότηση έργων εξοικονόμησης, εξηλεκτρισμού της θέρμανσης και ηλεκτροκίνησης από ενεργειακές κοινότητες.
- Η προώθηση της συμμετοχής των πολιτών στα μεγάλα έργα ΑΠΕ, μέσω μετοχοποίησης των έργων αυτών και προσφοράς τμήματος των μετοχών για αγορά από ενεργειακές κοινότητες. Ειδικά για τις λιγνιτικές περιοχές, προτείνεται η συμπερίληψη των ενεργειακών κοινοτήτων στους δικαιούχους του κοινωνικού ομολόγου της ΔΕΗ.
- Τέλος, δεδομένου του ενδιαφέροντος των πολιτών για τον θεσμό των ενεργειακών κοινοτήτων και την αυτοπαραγωγή, είναι αναγκαία η συστηματική ανανέωση και παρουσίαση ανά τακτά χρονικά διαστήματα από τον ΔΕΔΔΗΕ των επίσημων στοιχείων για την πορεία των σχετικών έργων.

